

הרב נחום רקובר

ארץ-ישראל — בהלכה *
(פרקי ביבליוגרפיה)

א. כללי

- 1 אסף, שמחה: ארץ ישראל בתשובות גאוני בבל. ציון ספר א תרפו עמ' 20-31
- 2 גוטמן, יחיאל מיכאל: ארץ ישראל במדרש ובתלמוד (בהשקפה פרטית על יחס הארץ לתורה ומצוות). ספר היובל לסמינר לרבנים בברסלוי, ברסלוי תרפט כרך א עמ' א-קמח. יצא גם כספר: ברסלוי תרפט קנו עמ'
- 3 דיגסטאג, ישראל יעקב: מפתח הרמב"ם; רשימה מקצועית אלפא ביתא, מהספרות על הרמב"ם ומשנתו [דיגמאות מערכים: אברבנאל, אלהים, אפלטון וארץ ישראל]. Studies in Bibliography and Booklore. כרך 5, 1961 עמ' יב-כט
- 4 טוקצ'ינסקי, יחיאל מיכל: ספר ארץ ישראל [חלק א: דיני ומנהגי ארץ ישראל, מעלותיה, גבולותיה, וקשריה לישראל. חלק ב: מצוות התלויות בארץ]. ירושלים תשטו
- 5 ישראלי, שאול: ספר ארץ חמדה; בהלכות ארץ ישראל. לבירורה של הלכה ולהדרכתה בחיים החקלאיים. ספר א: מבוא כללי. ספר ב: הלכות כלאיים. ת"א תשיז שנט עמ' מן ההר, ש: הארץ ומצוותיה. בהשתתפות יהודה אייזנברג. ירושלים תשכז עמ' 70
- 6 רפפורט, שלמה יהודה ליב: ארץ ישראל. ערך מילין, כרך א פראג תריב עמ' 207-229
- 7 שציפנסקי, ישראל: ארץ ישראל בספרות התשובות. שנה בשנה תשכה עמ' 299-320
- 8 — ארץ ישראל בספרות התשובות. כרך א: תקופת הגאונים והראשונים. כרך ב: תקופת חכמי צפת. ירושלים — ניו-יורק, תשכז-תשכח
- 9 האנציקלופדיה העברית: ארץ ישראל. כרך 1
- 10 אנציקלופדיה תלמודית: ארץ ישראל. כרך ב עמ' קצט-רלה
- 11 — חוץ (חוצה) לארץ. כרך יג עמ' של-שסט
- 12 אזכרה, לגשמת הרב א. י. הכהן קוק, ירושלים תרצו. מחלקה ה: ארץ ישראל

ב. עליה. ישוב ארץ-ישראל. יציאה לחוץ-לארץ. אין קנין לנכרי בארץ-ישראל

- 14 אברמסקי, יחזקאל: ארץ ישראל נחלת עם ישראל (באספקריה של המסורת). חלק א: מימות אברהם אבינו עד אחר כיבוש יהושע. לונדון תשה 68 עמ'
- 15 אורנשטיין, אברהם: יציאה לחוץ לארץ לשם כיבוד אב ואם. התורה והמדינה קובץ יא-יג תשכ-תשכב עמ' רע-רעט
- 16 אלברג, שמחה: יושבי חוץ לארץ אי נקראים קהל. הפרדס שנה ל חוב' ב חשון תשטו עמ' 2-4
- 17 אלעזרי, חיים: מצות ישוב ארץ ישראל. אור המורה כרך טו תשכה-תשכז עמ' 156-158, 232-235. ברון, אריה ליב: בענין מצוות ישוב ארץ ישראל. שם כרך טז תשכז עמ' 51
- 18 אמסל, מאיר: בירור דיני מומרים המנויין בישראל, דין ע"ז גם ברעיון הנעבד, חיוב כבוד

* פרק מתוך ספר: מפתח למשפט העברי (ביבליוגרפיה לספרות ההלכה המשפטית), העומד לצאת לאור בקרוב.

- מלכות אי שייך אפילו במלך רשע, הוראת גדולי דורנו על העליה לא"י, ועוד הרבה עניני יהדות חשובים. המאור שנה יא קונ' ז אייר-סיון תשך עמ' 29-46
- 19 ארזי, אברהם: תקנות משום יישוב ארץ ישראל. שנה בשנה תשל עמ' 232-241
- 20 בוטשקו, אליהו: בירור בשיטת הרמב"ם במצו ישוב ארץ ישראל. יד שאול, לזכר ווינגורט, ת"א תשיג עמ' קיג-קכ
- 21 בורק, אהרון דוב: בעניני צדקה ובנין ארץ ישראל. אור המזרח שנה ב חוב' א טבת תשטו עמ' 19-16
- 22 ביברפלד, פנחס: הערה בדין כופין אותו ואותה לעלות לא"י. הנאמן שנה ט תשיז גל' ג עמ' 23-24
- 23 בלומנפלד, י. מ.: בנין הארץ על פי ההלכה. ירושלים, קובץ רבני חדשי, שנה א חוב' א אלול תרצו עמ' כב-לג; שנה ב חוב' ב-ג שבט-אדר תרצח עמ' סז-פד
- 24 ברוך, לייב: בענין ישוב ארץ ישראל. הפרדס שנה לט חוב' ט סיון תשכה עמ' 18-21; מ חוב' א תשרי תשכו עמ' 16-18
- 25 ברסלבי (ברסלבסקי), יוסף: עליה לרגל אחר החורבן. מחניים מ ער"ה תשך עמ' 185-195
- 26 גוטליב, זאב: מצות ישוב א"י באספקלריא של רבי יוחנן ובית מדרשו בטבריא. תפארת ישראל, ספר היובל להרב ברודי, החלק העברי, לונדון תשכו עמ' 79-105
- 27 גולד, זאב: מצות ישוב ארץ ישראל בזמן הזה מדאורייתא או מדרבנן? אור המזרח שנה ב חוב' ב ניסן תשטו עמ' 7-11
- 28 גולדברג, אברהם הלל: "לזרעך נתתי את הארץ הזאת". . . (סקירה תמציתית על יסודות ההלכה). גיב המדרשיה גל' אביב תשכט עמ' פב-צב; שמואליק, לזכרו של שמואל אילני ז"ל, ת"א עמ' 57-70
- 29 גולדברג, שמעון א.: איסור יציאה מא"י לחו"ל. תורה שבעל-פה יא תשכט עמ' סט-עו
- 30 גורא, משה חיים: הלכות התלויות בארץ בענין קנין עכו"ם בארץ ישראל. עירית ירושלים [ירושלים תשלב] עמ' צד-קד
- 31 גורן, שלמה: קנין האבות בארץ ישראל וקדושת הארץ בראשונה ובשניה. מחניים לח ערב פסח תשיט עמ' 9-18; תורת המועדים, ת"א תשכד עמ' 598-613
- 32 — קנין האבות בארץ ישראל. סיני כרך תשכא עמ' עח-פט
- 33 גליקמן, יצחק: בדין איסור יציאה מארץ ישראל לחו"ל. נועם ספר יד תשלא עמ' רצו-שז
- 34 גליקסמן, אליהו דוב: אין קנין לעכו"ם בא"י. שמוש חכמים ג בני-ברק תשיב עמ' כא-כד
- 35 גפני (וינשנקר), ראובן: זכותנו ההיסטורית-המשפטית על ארץ ישראל. ירושלים תרצג עמ' 226
- 36 גרוס, משה דוד: גאולת הקרקע בהלכה ובאגדה. מדרש גאולת הקרקע, ירושלים תשו עמ' פ-קמז
- 37 גרשוני, יהודה: חובת עבודת הצבא לעוסק בתורה (דין שבט לוי במלחמות רשות וחובה ואם נוטלין חלק בארץ ישראל לעתיד לבא). תלפיות שנה ד תשט-תשי עמ' 728-732
- 38 — אם מותר על פי ההלכה לותר על שטחים בארץ-ישראל? אור המזרח כרך יז תשכה עמ' 105-112
- 39 — בעיות בורם עלית בני-ישיבה לארץ ישראל. אור המזרח כרך כ תשלא עמ' 164-170
- 40 דרוק, חיים: בירור במצות ישוב ארץ ישראל (אם צריך כונה למצוה או לא). עירית ירושלים [ירושלים תשלב] עמ' סו-עו
- 41 דרצינסקי ש. א.: דין קנין עכו"ם בארץ ישראל. סיני כרך ב תרצח עמ' קצ-קצד
- 42 הוכברג, שלמה: יציאה לחוץ לארץ. כתלנו חוב' ג תשרי תשלב עמ' 79-80
- 43 הכהן, מרדכי: מצות העליה לרגל. מחניים לה ערב שבועות תשיח עמ' 97-100
- 44 — עליה לרגל בזמן הזה. סיני כרך מג תשיח עמ' שעח-שפה
- 45 — דין עלייה לרגל. מחניים ג ערב חג הסוכות תשכא עמ' 24-27
- 46 הסי, ישראל: מצות ישוב ארץ ישראל בזמן הזה. אור המזרח כרך כא תשלב עמ' 9-13, 78-90
- 47 הרשברג, אברהם מרדכי: בענין מכירת קרקע לעכו"ם בשביעית. הפרדס שנה כו חוב' א תשרי תשיב עמ' 7-13
- 48 וולנר, משה דב: מצות עליה, יישוב ארץ ישראל ואיסור יציאה לחוצה לארץ בזה"ז. התורה והמדינה קובץ יא-יג תשכ-תשכב עמ' רכה-רסט

- 49 ויינגרטן, שמואל: איסור הוצאת ספרים מארץ ישראל לחו"ל. סיני כרך לד תשיד עמ' קלז-קמד
- 50 -- פרשת יוסלה לדעת הפוסקים (מקרה דומה לפני 400 שנה). סיני כרך נג תשכג עמ' שלה-שלו
- 51 וייסבליט, שלמה: מצוות כיבוש הארץ וישובה. האומה שנה י תשלג עמ' 357-353
- 52 ולדינברג, אליעזר יהודה: מצות העליה לארץ אחרי קום המדינה. אור המזרח שנה ב חוב' ג-ד אול תשטו עמ' 15-22; גדרי חובת העליה וההתנחלות בארץ עם קום המדינה. סיני כרך מא תשיו עמ' ריב-רכג
- 53 זווין, שלמה יוסף: ברית בין הבתרים. לאור ההלכה, ת"א תשיו עמ' קנד-קסד
- 54 -- שבת וארץ ישראל. תורה שבעל פה ט תשכו עמ' טז-כד
- 55 ז'ולטי, בצלאל: שבט לוי בכבוש ובחלוקת הארץ. אמנה, ירושלים תרצט עמ' פד-פח
- 56 -- החזקת השטחים המשוחררים. תורה שבעל-פה יא תשכט עמ' מג-נד
- 57 זק"ש, מרדכי יהודה ליב: מצות ישוב ארץ ישראל לדעת הרמב"ם. סיני כרך מט תשכא עמ' רז-רי
- 58 -- עליה לרגל בזה"ו ויום טוב שני של גלויות לתיירים. שנה בשנה תשכב עמ' 198-198
- 59 חרל"פ, חיים זבולון: בענין אם אשה מחויבת במצות ישוב ארץ ישראל. הנאמן שנה ט תשיו גל' ד עמ' 34-35
- 60 חרל"פ, יחיאל מיכל: מצות ישיבת ארץ ישראל. סיני כרך מט תשכא עמ' שסב-שסח
- 61 -- מצוות ראיית פנים ברגל בפני הבית ובוזה"ז. אור המזרח שנה ט חוב' א-ב תשרי תשכב עמ' 31-37, 41
- 62 -- קדושת הארץ על ידי כיבוש. אור המזרח כרך טז תשכו עמ' 180-183
- 63 -- ישיבת עובדי עבודה זרה בארץ ישראל. אור המזרח כרך יט תשל עמ' 4-7
- 64 טשרנובוין, חיים: זכותנו המשפטית על ארץ ישראל. הדאר שנה י תרצא-תרצב עמ' 419-422, 434-437
- 65 יוסף, עובדיה: מצוות יישוב ארץ ישראל בזמן הזה. תורה שבעל-פה יא תשכט עמ' לה-מב
- 66 יפה, חיים אריה: בענין ישוב א"י. הפרדס שנה לט חוב' ט סיון תשכה עמ' 24-26
- 67 ישר, משה מאיר: זכות הירושה בארץ ישראל. אור המזרח כרך יז תשכח עמ' 120-123
- 68 זכות הכיבוש בארץ. הפרדס שנה מג תשכט חוב' א עמ' 12-15
- 69 ישראלי, שאול: מצות ישיבת ארץ ישראל. אור המזרח שנה ה חוב' ב ניסן תשיח עמ' 8-13
- 70 -- לשאלת כפיית הבעל את אשתו לצאת לחוץ-לארץ. התורה והמדינה קובץ ט-י תשיח-תשיט עמ' תקפ-תקפג
- 71 -- עליה לא"י בניגוד לרצון ההורים. שנה בשנה תשכה 129-146; עמוד הימיני, ת"א תשכו סי' כב עמ' רלג-רמב
- 72 -- יציאה לחו"ל לשם מטרה לימודית. שמעתין 10 אלול תשכו עמ' 29-34
- 73 כהנא, יצחק זאב: עזבונות ארץ ישראל בספרות התשובות. סיני כרך לא תשיב עמ' יד-מז; מחקרים בספרות התשובות, ירושלים תשלג עמ' 206-238
- 74 -- מעות רבי בעל הנס בספרות ההלכה. מחקרים בספרות התשובות, ירושלים תשלג עמ' 239-257
- 75 כהנא, קלמן: בסוגיא דמצוות התלויות בארץ. דובב שפתי ישנים, לזכרו של דב אטינגר, ירושלים [תשלג] עמ' 124-127
- 76 -- בענין מצות ישוב ארץ ישראל. המעיין כרך יא גל' ב טבת תשלא עמ' 27-32
- 77 לוינסון, יוסף פנחס: באיסור העליה מבבל לא"י. אור המזרח שנה ב חוב' ב ניסן תשטו עמ' 29-30
- 78 לוינסון, יעקב: "אם יש מצוה גם בעליה לארץ ישראל שלא על מנת להתישב בקביעות". קונטרס מיוחד, ניו-יורק [תשא] עמ' 7-8
- 79 -- היש מצוה בעליה לא"י ע"מ לשוב. תלפיות שנה ב תשה-תשו עמ' 24-28; אור המזרח שנה א חוב' א אדר תשיד עמ' 4-5, 56. בלומנפלד, מאיר: שם חוב' ב אייר תשיד עמ' 61-62. לוינסון, יעקב: אור המזרח שם עמ' 62-64
- 80 ליכטנשטיין, קלמן: המוכר שדהו לעכו"ם לוקח ומביא ממנו בכורים. הפרדס שנה לח חוב' ב מר-חשוון תשכד עמ' 12-16
- 81 ליפשיץ, חיים: תורת ארץ ישראל ושבת הארץ -- במחשבת מרן הראיה קוק זצ"ל, תורה

- שבעל-פה ח תשכו עמ' כה-לט
 82 לכטמן, בן-ציון: דין המצטער בישיבת א"י. המאור שנה ה חוב' ח אייר תשיד עמ' 5-6;
 חוב' ט מנחם-אב תשיד עמ' 7-8. קרפל, אברהם משה: שם שנה ו חוב' ה אדר תשטו עמ'
 9-10. שלם, אברהם ד.: שם חוב' ח תמוז תשטו עמ' 14-15
 83 לגר, אורי: בדין מצוה שהיא תלויה בארץ [בענין דברי רש"י לדברים יא, יח]. המאור שנה
 ח חוב' ד אדר א תשיז עמ' 11-12
 84 — בנידון עליית הרגל. המאור שנה יט קוב' ו אייר תשכו עמ' 5-6
 85 — בדין ישוב ארץ ישראל וגאולתה. המאור, ספר שאלות ותשובות וזכרון בספר (ספר
 היובל), כרך א ניו-יורק תשכו עמ' תג-תה
 86 לגדוי, בצלאל: השמיטה וחידוש הישוב בא"י. מחניים לו ער"ה תשיט עמ' 49-54
 87 לרמן, י: הזיקה אל ארץ ישראל במורשת הדורות. הגות עברית באירופה, ת"א תשכט עמ'
 106-104
 88 לרפולד, דניאל: איסור של לקיחת נחלה בארץ ישראל על ידי שבט לוי. הדרום חוב'
 כה ניסן תשכו עמ' 71-90
 89 מגנצא, צבי: כריתת ברית עם העכו"ם בארץ ישראל. אור המזרח כרך כ תשל"א עמ' 259-264
 91 מימו, י. ל.: קדמות ארץ ישראל. ספר יובל לש. ק. מירסקי, ניו-יורק תשיח עמ' 329-336
 92 גריה, משה צבי: רוב ישראל בארץ ישראל. שעורי הלכה. הנהלת ההסתדרות הציונית העולמית
 המחלקה לחינוך ותרבות תורניים בגולה שעור ב. טבת תשיב 3 עמ' (בהכפלה); עומר שנה
 ב תשטז עמ' 37-42
 93 סגל, מ. צ.: ישראל וארץ ישראל במקרא. מחניים לח ערב פסח תשיט עמ' 19-22
 94 סולובייצ'יק, אהרון: יישוב ארץ ישראל ומלחמת מצוה בזמן הזה. אור המזרח כרך יט
 תשל עמ' 106-114
 95 — כופין לעלות. תורה שבעל-פה יב תשל עמ' לט-מה
 96 סלומון, דוד; קוק, רפאל; טכורש, כ. פ: עליה לרגל בזמן הזה. שבילין גל' ח-ט תשרי
 תשכה עמ' יט-כח
 97 ספראי, שמואל: ארץ ישראל והתפוצות בתקופה העתיקה. מחניים מה ערב חג העצמאות
 תשך עמ' 46-50; האומה שנה ב תשכג-תשכד עמ' 221-229
 98 — מצוות העליה לרגל וקיומה בימי הבית השני. ציון שנה כה תשך עמ' 67-84
 99 עזיאל, בן ציון מאיר חי: מצוות הארץ (סקירה כללית). אזכרה, לגשמת הרב א. י. הכהן
 קוק, ירושלים תרצז מחלקה ה עמ' ג-יד
 100 פוגלמן, מרדכי: ברכת הארץ ושהחינו לעולים חדשים לישראל. תורה שבעל-פה יא עמ'
 נה-ס
 101 פורת, ישראל: טמאת ארץ העמים בתקופת חכמי המשנה. בצרון כרך ד תשא עמ' 107-114
 102 — מצוות התלויות בארץ ובקרקעות של נכרים (תוכן וביאור הסוגיות יש קנין ואין קנין).
 אור המזרח שנה א חוב' ג-ד אלול תשיד עמ' 3-17
 103 — שיטות הרמב"ם והרמב"ן במצוות ירושת הארץ. אור המזרח שנה ד חוב' א טבת תשטז
 עמ' 17-20
 104 פירון, מרדכי: ירידה מא"י בזמן התלמוד. מחניים לח ערב פסח תשיט עמ' 87-92
 105 פריד, יוחנן: חובת העליה לארץ ישראל, דברי הלכה. העורך—. התוכן: אונטרמן, איסר
 יהודה: הרימו נס; נסים, יצחק; קוק, צבי יהודה; גורן, שלמה; יוסף, עובדיה: מצוות
 יישוב ארץ ישראל בזמן הזה; ישראל, שאול: עליה לארץ ישראל בניגוד לרצון ההורים;
 פרידמן, נתן צבי: מצות כבוד אב ואם בדין עליה לארץ; הלוי, חיים דוד: מצות עליה
 לארץ ישראל. ירושלים תשלב 36 עמ'
 106 פרידמן, נתן צבי: מצוות עליה לרגל. שבילין גל' כ טבת תשכה עמ' צז-קב
 107 פרייליך, יצחק: דינם של השטחים המשוחררים במלחמת ששת הימים. אור המזרח כרך יח
 תשכט עמ' 251-259
 108 פרלמן, ירוחם יהודה ליב: מכתב-תשובה על דבר ישוב ארץ ישראל. סיני כרך ו תש עמ'
 רי-רכא
 109 צויג, משה יונה: איסור יציאה מהארץ. התורה והמדינה קובץ ג תשיא עמ' קנב-קס
 110 קאפח, יוסף: עליה לרגל בזמן הזה. קול תורה שנה ה תשיא חוב' ג-ד עמ' יד-יח. וויינברגר,
 אפרים: שם חוב' יב-יג עמ' יז-יח

- 111 קוק, צבי יהודה: חובת העליה לארץ ישראל. אור המזרח שנה ב חוב' ג-ד אלול תשטו עמ' 26-23
- 112 קוק, רפאל: מצות עליה לרגל מחו"ל. התורה והמדינה קובץ ד תשיב עמ' קצג-קצו
- 113 — מצות עליה לרגל לשלשת הרגלים אם נוהגת ביושבי חו"ל. הפרדס שנה כח חוב' ז ניסן תשיד עמ' 20-17; כט חוב' ה שבט תשטו עמ' 18-19
- 114 קוק, שמחה: מצוות ישוב א"י בזמן הזה. ספר העשור ליישובת "בני עקיבא" נתניה תשלא עמ' 230-225
- 115 קלכהיים, עוזי: הזכות המוסרית בירושת הארץ — בכתבי הרמב"ן. ניב המדרשיה גל' חורף-אביב תשכח עמ' קעו-קפו
- 116 קרויס, שמואל: למי השדה קנוי בארץ ישראל לפי משפט הרומים? המשפט כרך ב תרפז-תרפח עמ' 16-9
- 117 קרלין, אריה: ארבע אמות בארץ ישראל. דברי ספר ת"א תשיב עמ' 143-153
- 118 קרפל, אברהם משה: עליה לארץ ישראל ע"מ לשוב. הפרדס שנה כט חוב' ו אדר תשטו עמ' 13-11; ז ניסן תשטו עמ' 17-18
- 119 רבינוביץ, גדליה אהרון: מצות ישוב ארץ ישראל. הפרדס שנה מה תשלא חוב' א עמ' 19-16; ב עמ' 33-32; ז עמ' 27-26
- 120 רובינשטיין, שמואל ת' הלוי: העליה לארץ ישראל במשפט האישות. תורה שבעל-פה יא תשכט עמ' סא-סח
- 121 רוזנברג, יוסף; גלאובר, אברהם י.: סוגיא דאין קנין לנכרי בא"י [לקט מקורות] (גלקט ונסדר על ידי —). תשלג 44 עמ'
- 122 רוטשילד, מאיר מנחם: "החלוקה" כביטוי ליחסה של יהדות הגולה ליישוב היהודי בארץ-ישראל בשנים 1860-1810. ירושלים 1969 עמ' 92
- 123 ריבלין, חיים: הרמב"ן ויחסו לארץ ישראל. עמודים כרך טו תשכו עמ' 263-267; תורת א"י במשנת הרמב"ן; שנה בשנה תשכח עמ' 203-212
- 124 — מעלת הארץ (ארץ ישראל בפירוש הרמב"ן לתורה). ירושלים תשכט 108 עמ'
- 125 רייז, שניאור זושא: מצות ישיבת ארץ ישראל. הפרדס שנה יב חוב' יא שבט תרצט עמ' 11-10
- 126 — אי יש להם לאומה"ע הזכות לדין על בעלות ירושלים וא"י (ביורר שהערבים הגם עכו"ם גמורים). המאור שנה יט קונ' ז סיון-תמוז תשכו עמ' 12-13
- 127 — בדבר האיסור לבעלי בנות להתיישב בא"י. המאור שנה כד תשלב קונ' ו עמ' 12-13
- 128 [רפאל] בת יהודה, גאולה: תורת ארץ ישראל של הרמב"ן במחשבת התחיה. סיני כרך סא תשכז עמ' רכו-רלט
- 129 שוול, חיים דב: המבט המסתורי והמבט השכלי על מצות ישיבת א"י. בצרון כרך ה תשב עמ' 66-65
- 130 שוקוביץקי, נפתלי: בדין אין קנין לנכרי בא"י. מאסף קול תורה גייטסהעד תשז עמ' 5-16
- 131 שכטר, נחום שמריה: בענין עליה לארץ ישראל. נועם ספר ו תשכג עמ' קצט-רז
- 132 שציפנסקי, ישראל: עלייה לארץ ישראל בניגוד לרצון ההורים. אור המזרח כרך כ תשלא עמ' 170-174
- 133 שרגאי. ש. ז.; ארנברג, יהושע מנחם: השטחים המשוחררים ומצוות פקוח-נפש (חילופי מכתבים). שנה בשנה תשל עמ' 138-145
- 134 אנציקלופדיה תלמודית: אין קנין לנכרי בארץ ישראל. כרך א עמ' של-שלג (תשו-תשיג במהדו' ב)

ג. גבולות. כיבוש יחיד. קדושת הארץ

- 135 אונטרמן, איסר יהודה: קדושת ארץ ישראל, ירושלים והמקדש. תורה עמ' טו-כב
- 136 אלברג, שמחה: קדושת עבר הירדן. הפרדס שנה מה תשלא חוב' י עמ' 24-27
- 137 אריאלי י.: כיבוש יחיד וקדושת הארץ. ילקוט חידושים, ירושלים תשיח, עמ' א-ב
- 138 בוטבול, מרדכי: נחל מצרים. מורשה ג קיץ תשלב עמ' 31-50. בן-נון, יואל: שם ד חורף תשלג עמ' 53-54

- 139 בורק, א. ד.: חוקת עבר הירדן וקדושתו. תלפיות שנה ב תשה-תשו עמ' 63-56
- 140 בנדיקט, בנימין זאב: לדרכי הכרעתו של הרמב"ם בענין קדושת הארץ. תורה שבעל-פה יא תשכט עמ' כז-לד
- 141 ברגמן, ישכר דוב: כיבוש או חזקה? (בדין קדושת א"י בזמן הזה). אור המזרח שנה ה חוב' א טבת תשיח עמ' 6-9
- 142 בר דרומא, ה.: לחקר הגבולות. אוכרה, לגשמת הרב א. י. הכהן קוק, ירושלים תרצו, מחלקה ה עמ' שסו-שפח
- 143 — וזה גבול הארץ (גבולותיה האמיתיים של ארץ ישראל לאור המקורות). ירושלים תשיח 808 עמ'
- 144 ברון, לייב: חלוקת ארץ ישראל ועבר הירדן. הפרדס שנה לו חוב' ז ניסן תשכב עמ' 19-22
- 145 ברנד, שמעון: כיבוש יחיד. אחר האסף, לזכר ר' יחזקאל סרנא, ירושלים תשלא עמ' תקמט-תקנא
- 146 גורן, שלמה: קדושת ארץ ישראל לגבולותיה בתורה. מחניים לא ערב חנוכה תשיז עמ' 5-11
- 147 — תחומיה של ארץ ישראל לדיני תרומות ומעשרות. מחניים נג טו בשבט תשכא עמ' 7-11
- 148 — גלות עשרת השבטים לאור ההלכה. מחניים סו אדר א תשכב עמ' 5-15; צג-צד מנחם-אב תשכד עמ' 7-17
- 149 — הירדן לאור התורה וההלכה. מחניים צט ניסן תשכה עמ' 9-15; אור המזרח כרך טו חוב' א תמוז-אלול תשכה עמ' 11-27
- 150 — מקורות הירדן לאור התורה. מחניים קא אייר תשכה עמ' 7-12
- 151 — קדושת איזורי הכבוש לפי ההלכה. תורת המועדים, ת"א תשכד עמ' 614-623
- 152 גרוסברג, חנוך זונדל: הארץ לגבולותיה (בענין שני ימים טובים של גלויות). גועם ספר ו תשכג עמ' קס-קעא
- 153 גרשוני, יהודה: דין קדושת ארץ ישראל בארצות הנכבשות. אור המזרח שנה א חוב' א אדר תשיד עמ' 30-34
- 154 — קדושת עבר הירדן, האם היא כארץ ישראל? אור המזרח שנה א חוב' ג-ד אלול תשיד עמ' 26-22
- 155 — עזה וסיני בהלכה. אור המזרח שנה ד חוב' ב ניסן תשיז עמ' 13-15
- 156 — השטחים שנשתחררו — מה הם לענין מצוות התלויות בארץ. אור המזרח כרך כב תשלג עמ' 150-160
- 157 — אשקלון עזה וסוריא לעניני שביעית (על גבול הדרומי שהחזיקו עולי בבל). תורה שבעל פה טו תשלג עמ' צא-ק
- 158 גרשוני, מנחם: מקומה של אילת. גועם ספר טו תשלג עמ' רלט-רמא
- 159 הורביץ יהושע: גבולות ארץ ישראל בספרות הגאונים והראשונים. מחניים חוב' קכו אדר תשלב עמ' פו-פו
- 160 הכהן, מרדכי: גבולות ארץ ישראל בהלכה. מחניים חוב' קכו אדר תשלב עמ' כ-מא
- 161 הרשקוביץ, יהודה: משנת הגבולין. ארשת, ירושלים תשד, עמ' קפא-קפט
- 162 וייר, אשר: קדושת הארץ וגבולות ההבטחה. ספר סנהדראי, ת"א תשלב עמ' 395-403
- 163 וייס, יצחק יעקב: סוריא. תבונה כרך י תשי עמ' סג-סה
- 164 וייס, מרדכי: ארץ ישראל וקדושתה. שעלי דעת א ניסן תשלב עמ' 124-127
- 165 וינקלר, ז. מ.: גבולות ארצנו במקרא. שמעתין שנה ד 11 כסלו תשכו עמ' 12-19
- 166 ורנר, שמואל ברוך: שביעית וקדושת הארץ. תורה שבעל פה טו תשלג עמ' ע-עו
- 167 זיון, שלמה יוסף: הכלל והפרט בקדושת הארץ. תורה שבעל-פה יא תשכט עמ' יט-כו
- 168 זלובינסקי, שמעון: הארץ וקדושתה — לגדריה. שעלי דעת א ניסן תשלב עמ' 93-97
- 169 חברוני, אברהם משה: כיבוש יחיד. אחר האסף, לזכר ר' יחזקאל סרנא, ירושלים תשלא עמ' קפו-קצו
- 170 טכורש, כ. פ.: מקום המקדש וקדושת ארץ ישראל. שבילין גל' כא-כב כסלו תשכט עמ' סח-עח
- 171 ישר (שליכטר), ברוך: לבעיית גבולין; האם "עכו" או חלק ממנה — נחשבת "חוצה לארץ"? שעורי הלכה. הנהלת ההסתדרות הציונית העולמית, המחלקה לחינוך ותרבות שעור ט, 9 עמ' (בהכפלה)
- 172 — עכו העיר הישנה והחדשה. תלפיות כרך ט תשכה-תשל עמ' 387-398

- 173 ישראלי, שאול: לשאלת חיוב בשביעית דרומה לאשקלון. מורשה ד חורף תשלג עמ' 9-11
 174 כהן, דוד: מדברי סיני בגבול ארץ ישראל. אור המזרח שנה ד חוב' א טבת תשיו עמ' 11
 175 כהנא, שלמה דוד: בענין קדושה ראשונה וקדושה שניה. בית מדרש, לזכר רח"ע גרודונסקי,
 ת"א תשא עמ' קלו-קלט
 176 כפיר, יוסף: הגולן והגלעד בהלכה. מגשים ברמה, לזכר בנימין כפיר הי"ד, תשל עמ'
 103-69
 177 — שייכותו של הגולן לא"י. מורשה חוברת א סיון תשלא עמ' 28-30
 178 — שמיטה ברמת הגולן. מורשה ד חורף תשלג עמ' 12-23
 179 מגנצא, צבי: קדושת ארץ ישראל והמקדש. אור המזרח כרך כא תשלג עמ' 90-95; כב
 תשלג עמ' 160-170
 180 מרצבך, יונה: עוד על עזה בהלכה. אור המזרח שנה ה חוב' א טבת תשיח עמ' 55-56
 181 נטולוביטש, חיים בן-ציון: קדושת ארץ ישראל. אידנו, לזכר הרב ד"ר ד. רבל, ניו-יורק
 תשב עמ' 85-88
 182 סולובייציק, אהרן: קדושת ארץ ישראל ושם ארץ ישראל. אור המזרח כרך טז תשכו עמ'
 73-70
 183 סופר, שמעון: בענין יום טוב שני בישובים החדשים בא"י. האהל שנה א תשטו עמ' י-יג,
 נט-סב, קי-קיב
 184 ספראי, זאב: סעד, עלומים וקדושת הארץ [לגבולות הארץ]. עמודים כרך כא תשלג
 עמ' 14-15
 185 פרידמן, נתן צבי: מדינת ישראל לאור ההלכה [שטחי כיבוש — לענין קדושת הארץ].
 סיני כרך מג תשיח עמ' נז-סג
 186 פרנקל, יצחק ידידיה: שביעית בעמק הירדן. תורה שבעל-פה טו תשלג עמ' סז-סט
 187 קוט, מאיר: בענין גבולות ארץ ישראל לענין קדושתה, ובדין איסור יציאה לחו"ל. עירית
 ירושלים [ירושלים תשלג] עמ' כו-לח
 188 קוטלר אהרן: בענין כבוש יחיד. בית מדרש, לזכר רח"ע גרודונסקי, ת"א תשא עמ' מ-מה
 189 קוסובסקי, חיים יהושע: קדושה ראשונה. סיני כרך ב תרצח עמ' עג-פ. רי"ד, משה: שם
 עמ' תנג-תנד
 190 קליין, שמואל: לשאלת תחומי בית שאן בקשר עם הלכות שביעית, תרומות ומעשרות בזמן
 הזה. קבץ לזכר הרב גדליה אונג, תש עמ' 142-146
 191 קלר אהרן: הלכות שביעית ותקפן בגליל המערבי. סיני כרך נח תשכו עמ' גב-גז
 192 רבינוביץ, אליעזר: הדרן על מסכת כתובות [בענין תחומי ארץ ישראל — עכו]. הדרום
 חוב' טז תשרי תשכג עמ' 68-76
 193 רבן, ג': גבולותיה של מדינת ישראל לפי המקרא. בצרון כרך יח תשח עמ' 343-348
 194 רוט, נחמיה: הגולן והבשן לאור ההלכה. שנה בשנה תשלג עמ' 162-168
 195 ריין, שניאור זושא: קדושת עבר הירדן. הפרדס שנה יא חוב' יא שבט תרצח עמ' 21-22
 196 — גבולות ארץ ישראל. הפרדס שנה יד חוב' ד תמוז תש עמ' 12-13
 197 — גבולות ארץ ישראל ע"פ המשנה. המאור שנה ד חוב' א תשרי תשיג עמ' 11-12
 198 — גבולות ארצנו. אור המזרח שנה ד חוב' א טבת תשטז עמ' 26-27
 199 רפאל, שילה: מצוות התלויות בארץ בשטחים המשותפים. תורה שבעל פה טו תשלג עמ'
 קא-קו
 200 רקובר. נחום: גבולות הארץ בתנ"ך. מחניים גל' כה ערב פסח תשטז עמ' 98
 201 שטיגליץ, יעקב: רצועת עזה בהלכה. מורשה חוב' א סיון תשלא עמ' 13-24
 202 שטרן, שמואל טוביה: בענין גבולות ארץ-ישראל. אור המזרח כרך יח תשכט עמ' 15-21
 203 שניאורסון, שניאור זלמן: גזרות ארץ ישראל. המאור שנה ז חוב' ד טבת-שבט תשטז
 עמ' 5-12
 204 מהננים חוב' קצו תשלג: על ארץ ישראל לגבולותיה

ד. ממיכה. עיבור שנים. פמכות בענייני ארץ-ישראל

- 205 אלון, גדליהו: לבעית מינוי ראשי הקהילות בתפוצות בידי הנשיא. מחקרים בתולדות ישראל,
 כרך ב תשל עמ' 315-316

- 206 ארזי, אברהם: קידוש החודש ועיבור החודש. סיני כרך ג תשכה עמ' קכא-קכו
- 207 זק"ש, מרדכי יהודה ליב: בירור הלכה בין מלך וארץ ישראל [בענין הלכה שאין מעמידין מלך בחוצה לארץ]. סיני כרך מא תשיז עמ' רמא-רמד
- 208 חדש, יאיר: בדין עיבור שנים ביהודה ובא"י. יסודי התורה טבת תשכה עמ' כג-כו
- 209 ישר משה מאיר: מי הם הבעלי דעה בישראל? (תשובה לסימפוזיון) [בשאלת סמכותם של יהודי התפוצות להתערב בענייני ארץ-ישראל]. אור המזרח שנה יב חוב' א-ב סיון תשכג עמ' 69-70. גרשוני, יהודה: אין שום סמכות לרבני חוץ לארץ להתערב בענייני הלכה רק לרבני ארץ ישראל הם מסורים. שם עמ' 78-80; שנה יד חוב' ג-ד ניסן תשכה עמ' 56-57. שציפנסקי, ישראל: אם יש רשות לבני הו"ל להשליט דעתם על בני א"י? שם שנה יג חוב' ג-ד תשרי תשכד עמ' 67-74; יד חוב' א-ב ניסן תשכד עמ' 70-73; סמכות בני חוץ לארץ בארץ ישראל. שם שנה כא תשלב עמ' 141-152. טכורש, כ. פ.: הקשרים בין ישראל ובין התפוצות. שם שנה יג חוב' ג-ד תשרי תשכד עמ' 74-77; שבילין גל' ו-ז תשרי-טבת תשכד עמ' לב-לה; סמכות רבני חוץ לארץ לדון בישראל. כתר אפרים, ת"א תשכז ס' יז עמ' רב-רה. גליקמן, נפתלי צבי: תשובה שמינית ל"סימפוזיון". אור המזרח שנה יג חוב' ג-ד תשרי תשכד עמ' 78-80; יד חוב' א-ב ניסן תשכד עמ' 67-69. ש"ץ, יעקב משה: סמכות רבני אמריקה בענייני הלכה ותרבות בארץ ישראל. שם כרך יד חוב' ג-ד ניסן תשכה עמ' 57
- 210 ליכטנשטיין, אהרן: בענין סמיכה בא"י ובחוץ לארץ. בית יצחק שנה ח תשיט עמ' 82-98
- 211 מרגלית, דוד: הקפדת חכמי ארץ ישראל על ההגמוניה של ירושלים על הגולה (פרשת שמואל הרופא שלא רצו להסמיכו). קורות כרך ה תשל-תשלב עמ' 197-207
- 212 נריה, נחום: כי מציון תצא תורה [עיבור שנים ביהודה, בגליל בעבה"י ובחו"ל]. אפיקי נחלים ד תשלב עמ' 38-41
- 213 פרייליך, יצחק: כוחו של השלטון המדיני בארץ ישראל מבחינה תורנית. אור המזרח כרך יט תשל עמ' 7-14
- 214 רייד, משה: שלטון מרכזי יחידי בממלכת הרוח. סיני כרך לה תשיד עמ' רמז-רנח, שה-שטז
- ה. חילופי מנהגים ודינים
- 215 אלטשולר, עזרא: תוספתא; חמשים חלוקי דינים בין בני ארץ ישראל ובני בבל... עם פירוש קצר... בשם... תקנת ארצות. ווארשא תרנט 42 עמ'. ד"צ ירושלים תשל
- 216 גיפטר, מרדכי: הלכות ארץ ישראל. הדרום חוב' ה-ו ניסן תשיח עמ' 18-43
- 217 גליס, יעקב: מנהגי ארץ-ישראל; הלכות והליכות, דינים ומנהגים שנהגו לפיהם בני ארץ-ישראל בכל הדורות והזמנים ומהם הנהוגים עד היום, ערוכים וסדורים לפי סדר שולחן ערוך. ירושלים תשכח תמג עמ'
- 218 לנגה, ליבש: שנוי מנהגים בין ארץ ישראל לבבל בימי חכמי התלמוד. ישרון ברליו שנה ד תרפג עמ' ח"י
- 219 זק"ש, מרדכי יהודה ליב: מנהגי ארץ ישראל. סורא ספר א תשיד עמ' 460-489
- 220 לזיו, ב. מ.: חלופ מנהגים שבין בני ארץ ישראל לבני בבל. סיני כרך א תרצז-תרצח עמ' קטז-קלא, רמט-רבט, שנא-שס, תפט-תצז; ב תרצח עמ' קט-קטז, רנא-רנו, תכג-תכט; ג תרצח-תרצט עמ' מז-נד, קצג-ר, תלב-תלט; ד תרצט עמ' קמ-קמה, רנח-רסד, שפו-שצא; י תשב עמ' קסא-קסח; יא תשב-תשג עמ' א-ה. יצא גם כספר: אוצר חלופ מנהגים בין בני ארץ ישראל ובין בני בבל (על פי כל כתבי יד וספרי דפוס עם מקורות שונים, ראשונים ואחרונים). ירושלים תשב 110 עמ'
- 221 לונץ, אברהם משה: מנהגי אחינו בארץ הקדש, בדת וחיי-עם. ירושלים כרך א ווען תרמב עמ' 1-70; ידע עם כרך יג תשכח עמ' 3-23
- 222 מילר, יואל: חלופ מנהגים בין בני בבל לבני ארץ ישראל. ווען תרלח 47 עמ'
- 223 מלמד, עזרא ציון: הלכות א"י באור התנאים בבבל. שדה אילן, ספר זכרון לרמ"צ אילן, ירושלים תשיט עמ' 71-84
- 224 מרגליות, מרדכי: החילוקים שבין אנשי מזרח ובני ארץ ישראל (יוצאים לאור על פי כל הנוסחאות הנדפסות וכמה כתבי יד עם מבוא ובירור מקורות). ירושלים תרצח 183 עמ'
- 225 פרחי, יצחק אשתורי: כפתור ופרח (מדבר בדיני ארץ ישראל וירושלים... ועל המשקלות והמדות...). ויניציאה שט

- 226 קופפר, אפרים: קונטרס ארץ ישראל (מגניזת קהיר). יוצא לאור ע"י קבץ על יד סדרה חדשה ספר ז תשכו עמ' 101-123
- 227 [קרויזר] חגי, שמואל: הבדלי הלכה בין יהודה והגליל. מחנניים קא אייר תשכה עמ' 14-17
- 228 רבל, דוב: החלופים בין בני בבל ובין בני ארץ ישראל ומקורות ההלכה של הקראים. חורב כרך א תרצד עמ' 1-20
- 229 — פרקים בחלופי מנהגים [כנגד הקראים]. חורב כרך ו תשב עמ' 9-26
- 230 ריבלין, אליעזר: פרק בתולדות ארץ ישראל (הלכות ארץ ישראל בשנות ה"א רן-ת); מעובד עפ"י מקורים שבתוך ספרי השאלות והתשובות של התקופה היא. מדעי היהדות כרך א תרפו עמ' 95-111
- 231 — תקנות החלוקה של "כולל הפרושים" משנת התקפג. ציון ספר ב ירושלים תרפז עמ' 149-170
- 232 — תקנות העזובנות בירושלים ובא"י ואגרת נחלה ומנוחה לרבי ישראל משקלאוו. אזכרה, לנשמת הרב א. י. הכהן קוק, ירושלים תרצז, מחלקה ה עמ' תקנט-תריט. הדפסה מיוחדת, ירושלים תרצז
- 233 שצ'פנסקי, ישראל: הערות וביאורים על "חילוף מנהגים בין בני בבל ובני ארץ ישראל". שנה בשנה תשכו עמ' 341-356
- 234 הלכות ארץ ישראל לרבינו יעקב בעל ה"טורים". סיני כרך ל תשיב עמ' קסב-קע

הערה: ר' גם פרקים — גדול בהמה דקה בארץ-ישראל; ירושלים; לא תחונם; שמיטה ויובל.